

**STANOWISKO KRAJOWEJ KOMISJI DO SPRAW OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
W SPRAWIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ
FARM WIATROWYCH W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM**

W dniu 17 lutego 2010 r. w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska odbyło się posiedzenie Krajowej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko pod przewodnictwem Pana prof. dr hab. inż. Andrzeja Jasińskiego, Zastępcy Przewodniczącego Krajowej Komisji. Przedmiotem spotkania była analiza dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko planowanych w województwie podkarpackim działań związanych z realizacją farm wiatrowych. Ocenie poddane zostały zarówno prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, jak i raporty dotyczące planowanych przedsięwzięć.

I. Wprowadzenie

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zwrócił się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z prośbą o przedstawienie Krajowej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko kwestii związanych z planowanymi w województwie podkarpackim zamierzeniami, polegającymi na przygotowaniu i realizacji projektów z zakresu energetyki wiatrowej. Z uwagi na lokalizację oraz skalę planowanych działań, szczególnie w kontekście inwestycji już zrealizowanych oraz projektowanych, które uzyskały już niezbędne zezwolenia, realizacja następnych projektów wiąże się z możliwością wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko, szczególnie wobec prawdopodobnych efektów skumulowanych.

Przekazane do analizy materiały sporządzone zostały w ramach oceny oddziaływania na środowisko projektów dokumentów planistycznych gmin Zarszyn oraz Sieniawa:

- Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Farma wiatrowa Odrzechowa” w miejscowościach Pielnia i Odrzechowa, w gminie Zarszyn,
- Zmiany nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sieniawa.

Tereny objęte projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w gminie Zarszyn położone są w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego oraz w sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Beskid Niski (PLB 180002). Z kolei zmiana studium gminy Sieniawa dotyczy możliwości realizacji farm wiatrowych na terenach gminy, która w całości położona jest w granicach Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Do analizy przekazana została również dokumentacja sześciu przedsięwzięć zakładających budowę od 4 do 27 elektrowni wiatrowych, łącznie 68 siłowni o mocy 134 MW. Przekazane materiały sporządzone w ramach postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, dotyczyły:

- „Budowy elektrowni wiatrowych – Park Wiatrowy Odrzechowa I”, gmina Zarszyn i gmina Bukowsko,
- „Budowy zespołu wiatrowo – elektrycznego wraz z infrastrukturą w miejscowości Odrzechowa”, w gminie Zarszyn,
- „Budowy farmy wiatrowej Iwonicz o mocy 10 MW”, gmina Iwonicz Zdrój,
- „Budowy parku elektrowni wiatrowych Cergowa – Jasionka”, gmina Dukla,

- „Budowy 27 turbin produkujących energię elektryczną, każda o mocy 2 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (transformatory, rozdzielnie) oraz przebieg kabli i dróg dojazdowych przewidzianych do realizacji Obr. Czerce, Czerwona Wola, Dobra, Dybków, Pigany, Sieniawa”, gmina Sieniawa,
- „Budowy trzech elektrowni wiatrowych o mocy 2*235 kW i 900 W na działkach o nr ew. 1219 i 1217 w m. Grochowe, gmina Tuszów Narodowy.

W chwili obecnej, zgodnie z informacjami uzyskanymi z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie w województwie podkarpackim, w ramach zakończonych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono warunki realizacji 8 projektów zakładających łącznie budowę 85 siłowni wiatrowych, o mocy 185 MW, w których organem uzgadniającym był Wojewoda Podkarpacki, bądź Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz kilkanaście kolejnych zakładających łącznie realizację 68 siłowni wiatrowych, dla których warunki realizacji zostały uzgodnione przez starostów.

Przekazana dokumentacja dotyczy elektrowni wiatrowych, które stanowią zarówno pojedyncze inwestycje, jak i część istniejących farm, i które będą zlokalizowane w sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod kolejne elektrownie bądź w pobliżu już istniejących obiektów.

Planowane inwestycje położone w gminach Zarszyn, Bukowsko, Iwonicz Zdrój, Dukla znajdują się w sąsiedztwie obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Beskid Niski”, gdzie występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi, m.in. szczególnie liczna populacja orlika krzykliwego oraz populacje orla przedniego, bociana czarnego, dla których obszar stanowi jedną z najważniejszych ostoi. Poza tym inwestycje te występują na terenach oraz w sąsiedztwie innych terenów przyrodniczo cennych, jak np. obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty: „Rymanów”, „Ostoja Jaślicka” oraz proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty: „Las Hrabeński”, „Kościół w Nowosielskach”. Celem ochrony większości z tych obszarów są nietoperze. Niektóre z tych przedsięwzięć znajdują się w sąsiedztwie, bądź na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego. Z kolei planowana farma wiatrowa w gminie Sieniawa znajduje się w granicach Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz w sąsiedztwie proponowanego obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Dolnego Sanu”, a planowane siłownie wiatrowe w gminie Tuszów Narodowy położone są w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcza Sandomierska”.

Ze względu na lokalizację terenów przeznaczonych pod budowę farm wiatrowych proponowanych w dokumentach planistycznych oraz położenie przedsięwzięć, dla których prowadzone jest postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach konieczne jest przeanalizowanie możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego wpływu na gatunki chronione na podstawie Dyrektywy Ptasiej oraz Siedliskowej, na integralność i spójność Sieci Ekologicznej Natura 2000 oraz na występujące na terenach planowanych inwestycji i w ich sąsiedztwie formy ochrony przyrody, o których mowa w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Przedmiotem obrad Krajowej Komisji były następujące materiały:

Dokumenty sporządzone w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczącego „Farmy wiatrowej Odrzechowa” w miejscowości Pielnia i Odrzechowa wykonana przez Pana Wiesława Bocianowskiego i Pana Filipa Bocianowskiego w 2009 r.,
- Dokumentacja dotycząca projektu „Zmiany nr 1 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sieniawa”, tj. Prognozy oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowościach Rudka, Dobra, Dybków, Czerce, Wylewa,

Czerwona Wola, w obrębie których wyznaczono tereny dla potrzeb planowanego parku elektrowni wiatrowych oraz zalesień w miejscowości Rudka i Wylewa, wykonanej przez Usługowy Zakład Fizjografii i Geologii Inżynierskiej w marcu 2009 r. oraz opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla potrzeb opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego 1/07 – 6/07, terenów pod lokalizację elektrowni wiatrowych i zagospodarowania ich otoczenia w gminie Sieniawa, wykonanej przez Pana Emila Nowaka w Rzeszowie, w listopadzie 2007 r.,

Dokumenty sporządzone w ramach oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć

- „Raport o oddziaływaniu na środowisko farmy wiatrowej Odrzechowa 1 zlokalizowanej na terenie gmin Zarszyn i Bukowsko”, wykonany przez PetroGeo Przedsiębiorstwo Usług Laboratoryjnych i Geologicznych Sp. z o.o. w Jaśle, w 2007 r.; Aneks do raportu wykonany w 2009 r. oraz dodatkowe opracowania sporządzone przez inwestora na potrzeby postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko m.in. dokumentacja pn. „Monitoring przedrealizacyjny projektowanej farmy wiatrowej Odrzechowa I. Ocena wpływu na ptaki OSO Natura 2000 „Beskid Niski”, opracowana przez Pana Damiana Nowaka i Pana Filipa Bocianowskiego w 2009 r.,
- Karta informacyjna przedsięwzięcia polegającego na budowie zespołu czterech elektrowni wiatrowych wraz z liniami napowietrzno – kablowymi średniego napięcia na obszarze miejscowości Odrzechowa w gminie Zarszyn, stanowiąca załącznik do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach złożony przez Energetykę Polską Sp. z o.o.,
- „Raport o oddziaływaniu na środowisko Farmy Wiatrowej Iwonicz o mocy 10 MW” planowanej w gminie Iwonicz Zdrój, wykonany przez Zakład Oszczędności Energii i Poszanowania Powietrza Głównego Instytutu Górnictwa oraz EVERCON Sp. z o.o. w październik 2009r. wraz z dokumentacją przedstawiającą wyniki monitoringu ornitologicznego wykonanego w 2008 oraz 2009 r.,
- „Raport o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia – budowa parku elektrowni wiatrowych Cergowa – Jasionka w gminie Dukla”, wykonany przez SAVONA PROJECT Sp. z o.o. w Tarnowie, w marcu 2009 r.,
- Karta informacyjna przedsięwzięcia polegającego na budowie 27 turbin produkujących energię elektryczną, każda o mocy 2 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (transformatory, rozdzielnie) oraz przebieg kabli i dróg dojazdowych przewidzianych do realizacji w gminie Sieniawa, obr. Czerce, Czerwona Wola, Dobra, Dybków, Pigany, Sieniawa, stanowiąca załącznik do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach złożony przez „Wiatrowiec Energie” Sp. z o.o.,
- Raport o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia polegającego na budowie trzech elektrowni wiatrowych o mocy 2×235 kW i 900 W na działkach o nr ew. 1219 i 1217 w miejscowości Grochowe, w gminie Tuszów Narodowy wraz z jego uzupełnieniami wykonany przez Pana Jana Kowalskiego oraz firmę „ŻBIK” Ekspertyzy Przyrodnicze, we wrześniu 2007 r. oraz sierpniu 2009 r.,

Koreferaty do przekazanej dokumentacji, wykonane na potrzeby posiedzenia Krajowej Komisji

- z zakresu strategicznej oceny oddziaływania planowanych zamierzeń na obszary Natura 2000 w województwie podkarpackim, przygotowany przez dr. Przemysława Chylareckiego, luty 2010r.,
- z zakresu oceny skutków realizacji planowanych przedsięwzięć na chronione gatunki ptaków, zawierający w szczególności analizę raportów o oddziaływaniu na środowisko oraz kart informacyjnych poszczególnych przedsięwzięć, przygotowany przez prof. dr. hab. Piotra Tryjanowskiego, luty 2010r.,
- z zakresu oceny planowanych zamierzeń na chronione gatunki nietoperzy, przygotowany przez dr. Andrzeja Kepela, luty 2010r.

Posiedzenie Krajowej Komisji rozpoczęło się od wystąpienia Pani Magdaleny Grabowskiej, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, która przedstawiła informacje na temat projektowanych w województwie podkarpackim farm wiatrowych oraz wskazała zastrzeżenia do przedłożonej w postępowaniach dokumentacji. Zastrzeżenia te dotyczyły przede wszystkim braku wyczerpujących informacji o wpływie inwestycji na gatunki chronione w ramach Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej, zakresu badań ornitologicznych i chiropterologicznych, oraz braku oceny wpływu przedsięwzięć na przyrodę obszaru chronionego krajobrazu i braku analiz skumulowanych oddziaływań.

W dalszej części spotkania informacje na temat poszczególnych działań oraz ich wpływu na środowisko zaprezentowali inwestorzy oraz wykonawcy prognoz i raportów.

Informacje dotyczące farmy wiatrowej Odrzechowa I przedstawił Pan Zbigniew Blecha, reprezentujący inwestora, firmę Martifer Renewables, który omówił wpływ na krajobraz planowanej inwestycji w Beskidzie Niskim. W swoim wystąpieniu poinformował o przygotowaniu nowej wersji dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko, która różni się od materiałów przekazanych do analizy Krajowej Komisji oraz wskazał, że przekazane do opinii Komisji dokumenty dotyczące miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Farma wiatrowa Odrzechowa” w miejscowościach Pielnia i Odrzechowa, w gminie Zarszyn obejmują również zagadnienia związane z planowaną inwestycją, dlatego też kwestie te powinno się oceniać łącznie.

Następnie zakres inwestycji firmy EC-Energetyka polegającej na budowie farmy wiatrowej Iwonicz w gminie Iwonicz Zdrój, przedstawił Pan Jerzy Kędzior, reprezentujący firmę EVERCON, będącą współwykonawcą raportu o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia. W swoim wystąpieniu przedstawił kolejne etapy procesu inwestycyjnego oraz omówił zakres przeprowadzonych badań ornitologicznych i chiropterologicznych.

W imieniu inwestora parku elektrowni wiatrowych Cergowa – Jasionka w gminie Dukla, firmy GAMESA, głos zabrał Pan Tomasz Fiszer, który przedstawił zakres przedsięwzięcia i zaznaczył, że planowana inwestycja jest zgodna z obowiązującym dla gminy miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Informacje na temat wpływu przedsięwzięcia na awifaunę przedstawił Pan prof. dr hab. Przemysław Busse, który na podstawie analiz przeprowadzonych przy sporządzaniu raportu o oddziaływaniu na środowisko wykluczył możliwość negatywnego wpływu inwestycji na sąsiednie formy ochrony przyrody.

Informacje na temat planowanej inwestycji polegającej na budowie 27 turbin produkujących energię elektryczną w gminie Sieniawa przedstawił Pan Włodzimierz Lehmann, przedstawiciel firmy „Wiatrowiec Energie”, który wskazał na korzyści jej realizacji oraz poinformował o przygotowywaniu raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sieniawa, która określi możliwości lokalizacji farm wiatrowych w gminie.

Następnie informacje o kolejnym przedsięwzięciu przedstawił inwestor, Pan Stanisław Kołc, planujący realizację trzech elektrowni wiatrowych w miejscowości Grochowe, w gminie Tuszów Narodowy. Planowane elektrownie wiatrowe są zlokalizowane w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Puszcz Sandomierska”.

Charakter zakresu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Sieniawa omówiła Pani Alicja Strojny, reprezentująca PROLECH Usługi Projektowe. Natomiast informacje na temat prognozy studium oraz opracowań ekofizjograficznych przedstawił Pan Emil Nowak, z Usługowego Zakładu Fizjografii i Geologii Inżynierskiej.

Po wystąpieniach zaproszonych gości zaprezentowane zostały opinie specjalistów, którzy na potrzeby posiedzenia Krajowej Komisji przygotowali ocenę przekazanej dokumentacji.

Pierwszy z koreferentów, Pan dr inż. Andrzej Kepel, dokonał analizy wpływu planowanych zamierzeń inwestycyjnych na chronione gatunki nietoperzy. W swoim wystąpieniu

przedstawił zagrożenia dla gatunków nietoperzy związane z realizacją elektrowni wiatrowych, określił minimalny zakres badań terenowych, które powinny być podstawą przy ocenie możliwych oddziaływań tego typu inwestycji na nietoperze oraz wskazał działania, które mogą zmniejszyć ryzyko wystąpienia takiego negatywnego oddziaływania. Podkreślił, że jedną z podstawowych kwestii decydujących o wykluczeniu negatywnego wpływu elektrowni wiatrowych na nietoperze jest właściwy wybór ich lokalizacji. Wymienił rodzaje lokalizacji, które powinny być wykluczone ze względu na szczególnie duże zagrożenie stwarzane dla nietoperzy i wskazał przykłady takiego planowanego lub zatwierdzonego posadowienia wiatraków w województwie podkarpackim. Z uwagi na fakt, że w Beskidzie Niskim zlokalizowane są znane duże kolonie takich gatunków nietoperzy jak nocek duży i podkowiec mały, a potwierdzono tam także obecność innych gatunków nietoperzy – w tym z gatunków szczególnie zagrożonych negatywnym oddziaływaniem elektrowni wiatrowych, planowanie na tym terenie tak licznych farm budzi uzasadnione obawy i powinna mu towarzyszyć szczególnie dokładna analiza zagrożeń. Odnosząc się do materiałów dotyczących oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć koreferent wskazał na powtarzające się braki lub nieprawidłowości w zakresie badań chiropterofauny terenów przeznaczonych pod inwestycje oraz analiz oddziaływań skumulowanych. Wskazał również na niewłaściwe określenie zakresu monitoringu porealizacyjnego bądź proponowanie koniecznych badań wyłącznie w ramach takiego monitoringu. Dla wszystkich planowanych inwestycji stwierdził konieczność uzupełnień dokumentów w zakresie badań terenowych oraz analiz wpływu na obszar Natura 2000.

Drugi z koreferatów został przygotowany przez Pana prof. Piotra Tryjanowskiego i zawierał ocenę wpływu poszczególnych inwestycji na chronione gatunki ptaków. Koreferent omówił możliwe oddziaływanie farm wiatrowych na gatunki ptaków. Podkreślił rolę właściwej lokalizacji tego typu inwestycji i wskazał na potrzebę interpretacji danych monitoringowych w raportach o oddziaływaniu na środowisko, na podstawie których można wnioskować o potencjalnych oddziaływaniach. W swojej prezentacji zwrócił również uwagę na efekty skumulowane projektowanych i istniejących farm wiatrowych na gatunki ptaków oraz na możliwość występowania oddziaływań transgranicznych. Podobnie jak przy analizach wpływu inwestycji na chiropterofaunę, stwierdził, że dokumentacja dotycząca oceny oddziaływania przedsięwzięć na chronione gatunki ptaków wymaga uzupełnień, przede wszystkim w zakresie analiz badań monitoringowych oraz oddziaływań skumulowanych.

Trzecia ekspertyza, przygotowana przez Pana dr. Przemysława Chylareckiego, dotyczyła oceny oddziaływania planowanych zamierzeń w województwie podkarpackim w ujęciu strategicznym oraz analizy ich wpływu na obszary Natura 2000. Koreferent omówił możliwe oddziaływania planowanych działań na integralność i spójność sieci Natura 2000, określił w jaki sposób można ocenić czy oddziaływania te mogą być istotne na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Wskazał na możliwość znacząco negatywnego wpływu planowanych inwestycji na OSO „Beskid Niski”. Z uwagi na możliwy zakres oddziaływań inwestycji nie tylko planowanych, ale również już istniejących wskazał na potrzebę oceny wpływu tego typu inwestycji na cenne przyrodniczo tereny w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzonej dla dokumentu z zakresu energetyki wiatrowej, który mógłby wskazać zasady realizacji farm wiatrowych w województwie. Koreferent odniósł się również do kompletności dokumentów sporządzonych w ramach postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Stwierdził, że opracowania poszczególnych inwestycji zostały przygotowane w różnym stopniu szczegółowości, jednak w większości z nich nie przeprowadzono analiz wyników przedstawionych badań monitoringowych. Pominięcie tego elementu w dokumentach przygotowanych w ramach oceny oddziaływania na środowisko jest poważnym brakiem, szczególnie wobec inwestycji planowanych w województwie podkarpackim, w którym występuje wysokie zagęszczenie chronionych gatunków ptaków, przede wszystkim orlika krzykliwego (400-500 par, 20-25% populacji krajowej) – w tym 200 par (10% populacji

krajowej) w samym OSO Beskid Niski, oraz orla przedniego (16-17 par, blisko 50% populacji krajowej).

Po zaplanowanych wystąpieniach odbyła się dyskusja otwarta, w której uczestniczyli: przedstawiciele inwestorów, autorzy ocenianych dokumentów przygotowanych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz w ramach postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć, autorzy koreferatów, przedstawiciele organów administracji rządowej i samorządowej oraz członkowie Krajowej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko.

Podczas dyskusji podniesione zostały kwestie jakości przedłożonych materiałów, stosowanych metod sporządzania badań i analiz ich wyników. Omówiono najistotniejsze elementy planowanych zamierzeń, które powinny zostać przeanalizowane i uzupełnione. Poruszono także kwestię braku dostępu inwestorów do informacji o przedsięwzięciach planowanych w regionie, co uniemożliwia przeprowadzenie wymaganych analiz oddziaływań skumulowanych.

Po posiedzeniu Krajowej Komisji do jej sekretariatu przekazana została opinia Pana prof. Przemysława Busse, który poddał w wątpliwość opinie prezentowane przez koreferentów dotyczące wpływu planowanych inwestycji na chronione gatunki ptaków oraz na obszary Natura 2000.

II. Stanowisko Krajowej Komisji do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko

Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji oraz w wyniku dyskusji z udziałem wszystkich zainteresowanych, Krajowa Komisja do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko przyjmuje następujące stanowisko:

1. Przekazana do analizy dokumentacja sporządzona w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko nie może być podstawą do jej pozytywnego zaopiniowania, ponieważ nie przedstawia dokładnych analiz skutków realizacji ocenianych projektów dokumentów na środowisko. Materiały te przedstawiają ogólne informacje o proponowanych lokalizacjach przyszłych inwestycji, brak w nich uzasadnienia wyboru wskazanych terenów proponowanych pod lokalizacje elektrowni wiatrowych w kontekście uwarunkowań przyrodniczych tych gmin.
2. Przekazana dokumentacja, zarówno dotycząca dokumentów planistycznych, jak i planowanych przedsięwzięć, nie pozwala wykluczyć możliwości negatywnego oddziaływania na cele ochrony i funkcje Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego oraz Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dlatego też wobec art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody nie jest możliwe wydanie zezwolenia na realizację projektowanych na tych terenach przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, tym bardziej nie jest możliwa akceptacja projektów dokumentów planistycznych zakładających realizację takich inwestycji.
3. Przekazana dokumentacja, zarówno dotycząca dokumentów planistycznych, jak i planowanych przedsięwzięć, nie pozwala wykluczyć możliwości wystąpienia znaczącego niekorzystnego oddziaływania na właściwy stan ochrony lokalnych populacji orlika krzykliwego i orla przedniego zasiedlających OSO „Beskid Niski”, przez co nie zawiera prawidłowej oceny habitatowej. Uzyskane w toku inwentaryzacji dane o występowaniu tych gatunków nie zostały przeanalizowane pod tym kątem, bądź też po ich przeanalizowaniu, przedstawione zostały wnioski niespójne z badaniami.

4. W przygotowanych materiałach, w przypadku wszystkich analizowanych zamierzeń, nie przedstawiono prawidłowej inwentaryzacji zasobów chiropterologicznych, wykonanej zgodnie z powszechnie stosowanymi standardami oraz współczesną wiedzą. W kontekście bliskiej odległości proponowanych farm od OZW i pOZW wyznaczonych dla ochrony nocka dużego i podkowca małego, nie jest możliwa ocena i wykluczenie możliwości wystąpienia znaczącego oddziaływania na gatunki chronione na tych obszarach Natura 2000. Jakość opracowań nie pozwala także na wykluczenie negatywnego oddziaływania na inne chronione gatunki nietoperzy, występujące w tym regionie.
5. Przekazana dokumentacja, zarówno dotycząca dokumentów planistycznych, jak i planowanych przedsięwzięć, nie pozwala na ocenę wpływu planowanych zamierzeń na walory krajobrazu. Z uwagi na proponowane lokalizacje farm wiatrowych zagadnienie to powinno zostać dokładnie przeanalizowane, również w odniesieniu do aktualnego zagospodarowania tych obszarów, z uwzględnieniem istniejących linii elektroenergetycznych.
6. Materiały, dotyczące dokumentów planistycznych oraz planowanych przedsięwzięć, nie przedstawiają analiz oddziaływań skumulowanych planowanych farm wiatrowych i infrastruktury towarzyszącej oraz występujących w sąsiedztwie inwestycji już zrealizowanych bądź projektowanych, które uzyskały już niezbędne zezwolenia. Biorąc pod uwagę wzorce wykorzystania przestrzeni przez orla przedniego i orlika krzykliwego ustalone w wyniku badań telemetrycznych, występowanie takich oddziaływań jest wysoce prawdopodobne i wymaga bardzo uważnej analizy. Podobnie fakt, że na obszarach potencjalnego żerowania nietoperzy, ze znanych kolonii rozrodczych, lokalizowanych jest często po kilka farm, powoduje, że ich negatywne oddziaływanie może się kumulować i również takie ryzyko powinno być przedmiotem oceny. Analizy powinny uwzględniać zarówno oddziaływanie na obszary Natura 2000, gatunki i siedliska, dla których te obszary zostały utworzone, jak i na pozostałe formy ochrony przyrody, m.in. obszary chronionego krajobrazu.
7. Z uwagi na informacje o przygotowywaniu nowej wersji dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko dla farmy wiatrowej Odrzechowa I, kwestie związane z tą inwestycją nie mogą zostać właściwie ocenione na podstawie niekompletnych materiałów, które zostały dostarczone do analizy Krajowej Komisji. Należy jednak zaznaczyć, że nowa dokumentacja powinna uwzględniać wszystkie elementy pozwalające ocenić wpływ planowanej inwestycji na środowisko, o których mowa w niniejszym stanowisku.
8. Należy podkreślić, że dokumenty dotyczące oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć przekazane do analizy Krajowej Komisji, nie mogą być podstawą do uzgodnienia ich warunków środowiskowych, ponieważ zawierają liczne nieścisłości, braki oraz sprzeczności, nie dając przez to pełnej informacji o wpływie tych przedsięwzięć na środowisko.
9. Materiały przygotowane w ramach postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć nie zawierają szczegółowej charakterystyki tych przedsięwzięć. Należy zaznaczyć, że zbyt ogólny opis przedsięwzięcia utrudnia właściwą weryfikację przeprowadzonych analiz i uniemożliwia wydanie prawidłowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
10. W materiałach dotyczących poszczególnych przedsięwzięć brak również informacji na temat potencjalnych konfliktów społecznych, czy też analiz możliwych oddziaływań transgranicznych.

11. Kolejne uzupełnienia dokumentów przygotowywane w trakcie poszczególnych postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko powinny wraz z raportami, czy też prognozami tworzyć całość udostępnianą w ramach udziału społeczeństwa.
12. Należy również podkreślić znaczenie etapu scopingu w procedurze oceny oddziaływania na środowisko, w którym określany jest stopień szczegółowości materiałów sporządzanych zarówno w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko jak i w ramach oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć. Odpowiednie przygotowanie informacji o zakresie i szczegółowości materiałów decyduje bowiem o ich jakości.
13. Z uwagi na skalę planowanych działań, liczbę zgłoszonych wniosków oraz projektów już zatwierdzonych i zrealizowanych, przede wszystkim dużą liczbę projektów w paśmie na styku Beskidu Niskiego z Dołami Jasielsko-Sanockimi i Pogórzem Jasielskim - w zasięgu jednego z ważniejszych korytarzy migracyjnych ptaków, oraz ze względu na możliwe ich oddziaływania na walory przyrodnicze województwa podkarpackiego, należy wskazać potrzebę opracowania dokumentu strategicznego, który pozwoliłby na ocenę możliwości budowy elektrowni wiatrowych w województwie podkarpackim.
Dokument taki poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko mógłby określić możliwości i skutki budowy elektrowni wiatrowych w różnych lokalizacjach. Mogłyby w nim zostać wskazane tereny, gdzie niebezpieczeństwo negatywnego wpływu planowanych inwestycji na chronione gatunki ptaków i nietoperzy oraz ich siedliska, choć wymaga indywidualnej oceny, jest niższe. Przede wszystkim jednak mogłoby wykluczać lokalizacje, w których np. stwierdzone zostały gniazda bądź rewiry lęgowe cennych gatunków ptaków, lub w których istnieje szczególnie duże ryzyko powodowania strat w populacjach nietoperzy. Dokument taki powinien określać dopuszczalną liczebność siłowni wiatrowych w poszczególnych fragmentach województwa, które nie spowodują znaczących oddziaływań na środowisko, w tym wpływu na obszary Natura 2000. Powinien on również zostać udostępniony do oceny społeczeństwa.

Podsumowując, przekazane materiały nie przedstawiają wystarczających informacji, na podstawie których możliwa jest obiektywna ocena skutków realizacji planowanych działań. Dokumentacja przedkładana do oceny właściwych organów musi spełniać wymogi *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), natomiast analizowane materiały zawierają braki oraz nieścisłości.

Założenia przygotowywanych dokumentów planistycznych oraz planowane przedsięwzięcia z uwagi na lokalizację oraz skalę mogą spowodować znacząco negatywny wpływ na środowisko, przede wszystkim na gatunki chronione na podstawie Dyrektywy Ptasiej oraz Siedliskowej. Z tego względu zgoda na realizację tego typu działań powinna być wydana dopiero na podstawie kompletnych dokumentów, które zawierają wyczerpujące informacje o możliwych oddziaływaniach na środowisko, w tym na cenne siedliska oraz gatunki podlegające ochronie gatunkowej, występujące również poza granicami obszarów Natura 2000, a także na inne formy ochrony przyrody, np. obszary chronionego krajobrazu.

Prawidłowo przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko dokumentów planistycznych szczebla regionalnego oraz lokalnego pozwala na wypracowanie podstaw do realizacji przedsięwzięć mogących zawsze bądź potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, dlatego też wszelkie dokumenty planistyczne, szczególnie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz studia

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin powinny być dokładnie oceniane.

Krajowa Komisja do Spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko wskazuje, że wobec zagadnień poruszonych w niniejszym stanowisku oraz nawiązując do kwestii przedstawionych w stanowisku Krajowej Komisji w sprawie budowy farm wiatrowych w województwie warmińsko-mazurskim, będących przedmiotem posiedzenia w dniu 12 listopada 2009r., zasadnym byłoby przygotowanie odpowiednich dokumentów szczebla krajowego i regionalnego dotyczących odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki wiatrowej, które po uwzględnieniu potrzeb społecznych, ekonomicznych oraz środowiskowych wskazałyby na możliwości rozwoju poszczególnych regionów w tym kierunku.

**Zastępca Przewodniczącego
Krajowej Komisji do Spraw Ocen
Oddziaływania na Środowisko**
prof. dr hab. inż. Andrzej Jasiński